Status Stil
060 / 676 88 01
060 / 4 84 64 91
Нови Београд, Др Ивана Рибара 88

СРПСКА ОФИЦИРСКА САБЉА М.1895/1995
И ПАРАДНИ БОДЕЖИ ВИДОВА ВОЈСКЕ

САБЉЕ : 25 месечних рата

стандардна.....месечна рата– 6.000 дин.
посребрена..... месечна рата – 6. 600 дин.
позлаћена.....месечна рата – 7.200 дин.

БОДЕЖИ : 20 месечних рата

посребрен.....месечна рата – 3. 800дин
позлаћен..... месечна рата – 4.400 дин

ВОЈНИ
Ветеран
УДРУЖЕЊЕ ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ • ГОДИНА XXIV • БРОЈ 270/271• ЈУЛ/ АВГУСТ 2026.

Редак животни успех

ВИДОЈЕ ДОЖИВЕО СТОТУ

У овом броју **СПЕЦИЈАЛНИ ПРИЛОГ**

Закон о здравственој заштити и здравственом осигурању војних осигураника

Два века Матице српске

УСТАНОВА СВЕСРПСКОГ, САБОРНОГ КАРАКТЕРА

*ЧАСНИЦИ И ПРЕДСЕДНИЦИ МАТИЦЕ РПСКЕ: **Јосиф Миловук** (1787 -1850), био је трговац, издавач књига, оснивач Матице српске, **Лукијан Мушицки** (1777 - 1837) био је српски владика и песник, **Јован Хаџић**, оснивач и први председник Матице српске, проф. др **Драган Станић,** (1956) председник Матице српске (од 2012), **Георгије Магарашевић** (1793 -1830), оснивач чувеног Летописа, покренут 1824. године, **Сава Поповић Текелија**, (1761- 1842), први српски доктор правних наука, добротвор, 1838. изабран за председника*
(слева на десно)

Догађаји често имају мултимедијални карактер

Истакнуте личности јавног и културног живота често прате значајне активности Матице

Матица српска је најстарија књижевна, културна и научна институција српског народа, основана у Пешти у четвртак 4/16. фебруара 1826. Најстарија је матица на свету. Матица је 1864. пресељена у Нови Сад. Издавачки центар Матице српске има редовну издавачку активност, укључујући неколико пројеката од националног значаја, попут Десет векова српске књижевности.

Потреба националне хомогенизације, просвећивања, као и издавања српских књига, били су основни разлози за формирање оваквог Друштва. Непосредни повод за оснивање Матице српске представљала је потреба за преузимањем Сербске летописи (касније Летописа Матице српске), најстаријег српског књижевног часописа и тада јединог српског гласила, коме је претило гашење.

Матица српска, дјелује и на територији Републике Српске, кроз Друштво чланова Матице Српске у Републици Српској, као и у Црној Гори, кроз Друштво чланова Матице Српске у Црној Гори. Осим тога планирано је оснивање Матице српске у Бечу.

Оснивачи Матице српске били су пештански Срби Гаврило Бозитовац, Јован Деметровић, Јосиф Миловук, Петар Рајић, Андрија Розмировић, Георгије Станковић и Јован Хаџић.

Први председник Матице српске био је правник и књижевник Јован Хаџић, а први формално изабрани секретар правник и новинар Теодор Павловић.

Матица српска од оснивања представља установу свесрпског, саборног карактера. Она је прва установљена матица. По узору на њу, удруживање се касније и други словенски народи у своје Матице, преузимајући од ње име, а у великој мери и програм (Матица чешка — 1831; Матица илирска — 1842; Матица лужичкосрпска — 1847, итд).

Матица српска има значајну улогу и у оснивању неких других установа српске културе, као што је на пример први национални професионални стални театар — Српско народно позориште. Своју делатност развијала је махом захваљујући добротворима, међу којима је најзначајнији Сава Текелија (1761—1842), који је сву своју имовину тестаментом завештао својој задужбини Текелијануму и Матици српској.

Седиште Матице српске се налазило у Пешти до 1864. године, када је пресељена у Нови Сад. У данашњем седишту, задужбини Марије Трандафил из 1912. године, у Улици Матице српске 1 у Новом Саду, Матица српска се налази од 1927. године. Зграда Матице српске у Новом Саду је споменик културе је пројектовао Момчило Тапавица.

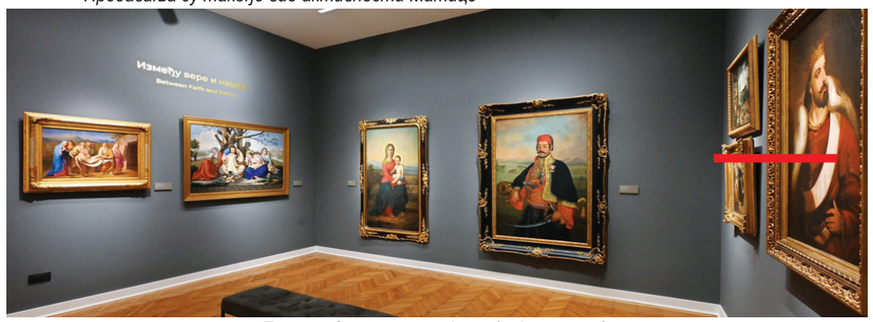
Након пресељења из Пеште у Нови Сад, изразито се разгранава Матичина просветитељска и издавачка делатност, штампа се значајна серија „Књиге за народ“, множе се стипендијске задужбине и легати, расписују књижевни конкурси, разгранава издавачка делатност, а све јаче постаје и прожимање са културом у слободној Србији.

Иако је Први светски рат значајно осиромашио Матицу српску, у међуратном периоду она добија на научној снази својих сарадника. У Матици српској тада објављују Јован Цвијић, Михаило Пупин, Милутин Миланковић, Алекса Ивић, Јован Ердељановић и др. У току Другог светског рата, Матица српска се није јавно оглашавала, а након рата јој је десеткована имовина.

У послератном периоду она наставља да се развија превасходно у значајну научну установу, да би данас имала више од 3.000 сарадника, стотињак научних пројеката, девет научних часописа и седам научних одељења (Одељење за књижевност и језик, Одељење за друштвене науке, Одељење за природне науке, Одељење за ликовне уметности, Одељење за сценске уметности и музику, Лексикографско одељење, Рукописно одељење

Предавања су такође вид активности Матице

Током године организују се бројне изложбе

Изложене слике су права посластица за посетиоце

Библиотека има богат фонд књига

Нека од издања Матице српске

ИСПРАВКА

У ,,Војном ветерану“ број 258/259 (јули-август 2025. године), у склопу колорне фоторепортаже, под насловом ,,МЕСТО ХОДОЧАШЋА“ објављена је и једна фотографија Светлане Дингарац (манастир Раваница снимљен из птичје перспективе). Омашком она није потписана као аутор. Извињавамо се Светлани Дингарац и читаоцима.
Редакција ,,Војног ветерана“

Радом на капиталним националним пројектима, какви су: Српски биографски речник, Српска енциклопедија, Лексикон писаца Југославије, итд. Матица српска је постала и средиште српске лексикографије. Поред тога, из Матице су се развиле и три значајне установе: Библиотека Матице српске, Галерија Матице српске (основана 1847), Издавачки центар Матице српске.

Статус ове институције, регулисан је посебним Законом о Матици српској.

Председништво Матице српске изабрано на Скупштини 15. маја 2004. са мандатом од четири године чинили су председник проф. др Божидар Ковачек, потпредседници Миро Вуксановић, академик Димитрије Стефановић и проф. др Драгослав Херцег, и секретар Павле Станојевић. Председништво изабрано 2008. године чине председник академик Чедомир Попов, потпредседници проф др Славко Гордић, академик Димитрије Стефановић и проф. др Слободан Ћурчић, генерални секретар је проф др Душан Николић.

Од 2012. године додељује Повељу Матице српске за неговање српске језичке културе.

Библиотека Матице српске најстарија је српска библиотека националног значаја и прва јавна научна библиотека у Срба. Настала је 1826. године у Пешти, оснивањем Матице српске, без изричите намере, као што је и природно да се књиге окупљају у књижевном друштву. Оснивачи Матице српске, на челу са Јованом Хаџићем, записали су да им је циљ „распространење књижества и просвештенија народа србског, то јест да се књиге србске рукописне на свет издају и распространавају”.

Галерија Матице српске, са колекцијом уметничких дела насталих у периоду од 16. до 21. века, представља један од најбогатијих уметничких музеја у Србији.

У Сталној поставци ГМС изложена су значајна уметничка дела 18, 19. и 20. века која илуструју настанак и развој српске уметности новијег доба и указују на положај националне културе у европском контексту. Поред Сталне поставке, у Галерији се приређују повремене изложбе различитог карактера – међународне, монографске, тематске, студијске и друге.

Посетиоци Галерије свакодневно могу са уживају у богатом програму попут стручних тумачења изложби, предавања, промоција уметничких издања, пројекција уметничких филмова, разговора с уметницима и радионица за бебе, децу и младе.

Библиотека Матице српске у својим збиркама данас поседује више од 4.000.000 књига и других публикација.

Извор: **Википедија**
Фотографије: Сајт Матице српске, Владимир Бухa, лист Дневник, РТВ